

LES **DESIGUALTATS**

**Com les treballem
a l'Esplai?**

“Començaré pel que no em cansaré de dir mai, però que no veuré: cal abolir el capitalisme, perquè crec que és un sistema pervers que mata vides. I tot el planeta.¹”

ARCADI OLIVERES

Introducció

El sistema capitalista, però també altres factors (les tendències de la condició humana, la seva diversitat, el patriarcat, la relació Estat-Església, els exèrcits, la depredació de la natura, la globalització neoliberal...²) han causat una societat desigual que es manifesta de moltes maneres i a tot arreu. Moltes són les veus que clamen per revertir aquesta tendència: des d'organitzacions com Cristianisme i Justícia o Oxfam Intermón fins a entitats diverses que treballen en barris, pobles i ciutats o la mateixa Doctrina Social de l'Església, que elabora criteris de judici ètic i orientacions per l'acció que inspiren al ciutadà cristià una visió de sentit sobre la societat i els seus processos de canvi.

Com a esplai tenim el deure i l'oportunitat de transformar localment aquesta realitat injusta per naturalesa i, per això, des de l'Àmbit d'Educació per la Justícia Global us volem oferir un seguit d'activitats centrades en 4 desigualtats amb què ens trobem en el nostre dia a dia:

Desigualtats socioeconòmiques
Desigualtats de gènere
Desigualtats per capacitat
Desigualtats ètniques i culturals

¹ “Paraules d’Arcadi” (2021), pàg.29.

² Cervera, Quim; “Coneguem què provoca les desigualtats”, (Estris 240, 2021)

Desigualtats socioeconòmiques

La desigualtat socioeconòmica fa referència a l'obtenció i accés diferenciat de recursos de renda, ingressos i d'actius que repercuteixen en el benestar d'un conjunt d'habitants d'una societat. Existeix relativa diferència amb la dimensió sociodemogràfica en què es relacionen amb factors com l'edat, el gènere, l'ètnia, l'estat civil, el nombre de fills, la composició de la llar, etc. però que de certa manera segueix mantenint una relació amb alguns aspectes.

Diferents economistes -com Thomas Piketty, Anthony Atkinson, Emmanuel Saez, entre d'altres- han realitzat diversos estudis històrics de les repercussions que ha tingut l'acumulació exacerbada d'ingressos per part d'una minoria social al llarg dels anys en les condicions de vida de la majoria dels individus. Entre d'altres, una desigualtat socioeconòmica es manifesta en: augment de la taxa d'atur; augment de la taxa de criminalitat generat per individus desposseïts de recursos materials; manca d'igualtat d'oportunitats i resultats; marginació i conformació de guetos; desnutrició i mortalitat infantil... A més de tenir efectes importants i duradors sobre el desenvolupament cognitiu i socioemocional dels infants i consegüentment en els seus resultats educatius.

Caldria assenyalar la dificultat i la complexitat que pot generar aquesta desigualtat. És important atendre a diferents aspectes com:

1. Ubicació de la residència (rural vs. urbana, disparitats regionals).
2. A nivell grupal tant si són grups ètnics o lingüístics marginats.
3. Pobles nòmades o indígenes.
4. Factors socioculturals i religiosos.
5. Altres vulnerabilitats com condicions migratòries.

Activitat

**JUSTÍCIA
IGUALTAT
RESPECTE**

Desigualtats de gènere

Les dones són el 52% de la població mundial i, independentment de països i cultures, enlloc tenen el mateix reconeixement ni el mateix accés als recursos que els homes. Aquestes desigualtats de gènere són estructurals i el resultat d'un sistema heteropatriarcal que regula les relacions de poder a partir de l'assignació social d'homes i dones. El sistema econòmic capitalista se sustenta en aquestes desigualtats per a generar una divisió sexual del treball. Això vol dir que atribueix als homes el treball productiu —el de l'espai públic, socialment reconegut i remunerat—, i a les dones, el treball reproductiu —el de cures i domèstic, l'invisibilitzat, sense reconeixement simbòlic ni econòmic, no reconegut com a treball real i, per tant, no vinculat a drets i protecció social.

A banda de les desigualtats de la divisió sexual del treball, hi trobem el procés de socialització diferencial de gènere, a través del qual se'ns orienta a identificar-nos amb els rols de gènere vigents fins i tot abans del naixement. Els principals agents socialitzadors són la família, l'escola i el grup d'iguals, tot i que cada vegada tenen més pes els mitjans de comunicació i els espais d'educació no formal. Els infants aprenen tant a partir d'allò que se'ls explica com d'allò que veuen quotidianament. En aquest sentit, esdevé molt preocupant que, tot i que a la major part de les societats occidentals preval el valor de la igualtat entre els sexes, el discurs formal no es correspon amb moltes de les pràctiques quotidianes.

Activitat

ACCEPTACIÓ
TOLERÀNCIA
LLIBERTAT

Desigualtats per capacitat

La discapacitat és, en sentit clàssic, la restricció o absència de capacitat per desenvolupar tasques quotidianes. Aquesta situació pot patir-la qualsevol persona en algun moment de la seva vida i per això considerem persones amb discapacitat aquelles que pateixen la restricció o absència de forma persistent, amb conseqüències en la seva interacció i participació plena a la societat. Així doncs, les persones amb discapacitat són sovint víctimes de desigualtat. Si bé avui en dia s'ha avançat en l'acceptació d'aquests col·lectius, encara són víctimes de nombrosos perjudicis socials i culturals. Al mateix temps, aquesta acceptació ve acompanyada de millores en l'accessibilitat d'espais i activitats, tot i que també queda un llarg camí per assolir l'adaptabilitat plena. Hi ha cinc tipologies de discapacitat: física, sensorial, de comunicació i parla, intel·lectual i per trastorn mental.

A Catalunya trobem 616.053 persones amb discapacitat³ i es calcula que en el món més de 1.000 milions de persones pateixen algun tipus de discapacitat, el que suposa el 15% de la població mundial. Pel que fa la distribució de les discapacitats tenen una major presència en els països més rics econòmicament parlant. Les persones amb discapacitat són més propenses a tenir escenaris socioeconòmics adversos, un nivell d'estudis menor, una pitjor salut, baixes taxes d'ocupació i majors taxes de pobresa.

³ Idescat. Dades 2020.

Activitat

**RIQUESA
ESCOLTA
DIVERSITAT**

Desigualtats ètniques i culturals

La desigualtat ètnica i cultural neix de la discriminació ètnico-racial, que és aquell tracte diferenciat, exclouent o restrictiu basat en l'origen ètnic-cultural (hàbits, costums, indumentària, símbols, formes de vida, sentit de pertinença, idioma i creences d'un grup social determinat) i / o en les característiques físiques de les persones (com el color de pell, faccions, alçada, color de cabell, etc.) que té com a objectiu o per resultat anul·lar o menyscar el reconeixement, gaudi o exercici dels drets i llibertats fonamentals de les persones en l'esfera política, econòmica, social i cultural.

Aquestes desigualtats ètniques i culturals condicionen les pràctiques socials, d'una banda, i es manifesten mitjançant aquestes pràctiques socials, de l'altra, amb una base molt relacionada amb els estereotips i els prejudicis i es poden manifestar en aspectes com ara la participació local i comunitària, en la producció i en la presa de decisions a determinats factors i processos socials. Així, parlem d'una tipus de desigualtat multidimensional i multifactorial.

Activitat

**FRATERNITAT
GERMANOR
AFECTE**

www.peretarres.org/mcecc

 facebook.com/MCECC

 [@esplaisMCECC](https://twitter.com/esplaisMCECC)

 [@esplaisMCECC](https://instagram.com/esplaisMCECC)

 [@esplaisMCECC](https://telegram.com/esplaisMCECC)

 **FUNDACIÓ
PERE TARRÉS**

 **FUNDACIÓ
VERGE BLANCA**

 **FUNDACIÓ
CENTRE PASTORAL DE
SIURANA**

 **FUNDACIÓ
CROERA**

 **FUNDACIÓ
ESPLAI GIRONA**
Mare de Déu del Mont